

**Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського**
Факультет іноземних мов
Кафедра англійської філології

ДИПЛОМНА РОБОТА

на тему

**СЕМАНТИКА АБСУРДУ В БРИТАНСЬКІЙ АВАНГАРДНІЙ ПОЕЗІЇ (НА
МАТЕРІАЛАХ АТРИБУТИВНИХ КОНСТРУКЦІЙ)**

Студентки 2 курсу групи МСО
Спеціальності 014.021 Середня освіта (Мова та
література (англійська))
ступеня вищої освіти магістра
Горбань Анастасії Олексіївни
Науковий керівник Прадівлянна Л.М.,
доцент кафедри англійської філології

Використання чужих ідей,
результатів і текстів мають
посилання на відповідне джерело

(підпис)

(ініціали, прізвище)

Розширена шкала _____

Кількість балів: _____ Оцінка: ECTS _____

Голова комісії _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

Члени комісії _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

(підпис) (ініціали, прізвище)

(підпис) (ініціали, прізвище)

м. Вінниця – 2021 рік

ЗМІСТ

ВСТУП.....	2
1. ДОСЛІДЖЕННЯ СЕМАНТИКИ АБСУРДНОГО.....	5
1.1 Поняття абсурду в сучасній науці.....	5
1.2 Література абсурду у Великій Британії.....	16
1.3 Абсурд у мистецтві європейського авангарду.....	18
1.4 Атрибутивна конструкція як одиниця поетичного образу.....	23
ВИСНОВКИ ДО ПЕРШОГО РОЗДІЛУ.....	31
2. ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ АБСУРДНОГО В АНГЛІЙСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРІ.....	32
2.1.1. Фонетичні засоби абсурдного. Алітерація і асонанс.....	32
2.1.2. Рима і розмір.....	32
2.1.3. Ритм.....	34
2.1.4. Звуконаслідування.....	36
2.1.5. Поетична інтонація.....	37
2.2. Лексико – семантичні засоби абсурдного.....	38
2.3. Атрибутивні конструкції в абсурдній поезії.....	51
ВИСНОВКИ ДО ДРУГОГО РОЗДІЛУ.....	57
3. МЕТОДОЛОГІЧНА РОЗРОБКА ДЛЯ РОЗВИТКУ ЛЕКСИКИ НА ОСНОВІ ВІРШІВ ДЕВІДА ГАСГОЙНА.....	58
3.1. Організація пробного навчання.....	58
3.2. Формувальний етап.....	64
3.3. Аналіз результатів пробного навчання.....	84
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ.....	86
SUMMARY.....	88
БІБЛІОГРАФІЯ.....	89

ВСТУП

Одним із найважливіших понять, що може описати сучасний культурний простір є абсурд. Осмислення сенсу життя та неможливість відповіді на це питання ставить абсурд у центр пошуку відповіді, тобто супроводжує людину на протязі всієї її історії. Тому не дивно, що раніше абсурд тлумачили як філософську категорію, і вже згодом як літературне явище. В мові абсурд виникає, коли порушується логічна парадигма, ідея єдиного світогляду порушується та, як наслідок, це провокує ще більше питань щодо життя та його сенсу, тим самим сприяючи розвитку культури в прямому значенні слова.

На сучасному етапі розвитку лінгвістики інтерес до нестандартного, аномального та провокуючого на роздуми в тексті зростає, але основним питанням залишається відсутність сенсу в тексті та його складових. Так Л.В. Щерба відзначав, що обчислити ряд категорій мови, що наявні у висловлюванні, можна за допомогою елементарних граматичних законів. За словами О.С. Ахманової, в понятті сенс лежить контекстний зміст слова або висловлювання в конкретній мовній ситуації. І.А. Мельчук та А.К Жовківський інтерпретують сенс як відображення ієрархічної структури розуміння тексту та його аналізу. Е.Гуссерль, в свою чергу, стверджував, що сенс можна вважати дійсним психічним змістом у свідомості людини, який в різних контекстах інтерпретується по-різному. Ю.Д. Апресян вважає, що абсурд – це аномалія та порушення вживання будь-якої мовної одиниці. В.Ю. Новікова, в свою чергу, запевняє, що, не дивлячись на те, що абсурд це алогічна субстанція, процес її створення обумовлений прагматично як протиставлення певній формі, яку ця субстанція порушує. Згідно з цим неможливо розглядати абсурдні словосполучення як щось пусте та незначне. Саме через відмінність думок щодо значення та функції абсурду в літературному тексті лінгвістика не втрачає інтерес до цього явища.

Основна мета роботи полягає у дослідженні семантичних механізмів створення абсурду в британській авангардній поезії на матеріалах атрибутивних конструкцій. Це викликало необхідність виконання таких **завдань**:

- дослідити поняття абсурду та вивчити витoki абсурду у англійській літературі та у мистецтві європейського авангарду;
- визначити теоретичні засади вивчення семантичних механізмів абсурду в британській поезії;
- розробити комплекс вправ, направлений на розвиток іншомовної лексичної компетенції;
- Проаналізувати та описати отримані результати дослідницько – експериментальної роботи.

Об’єктом дослідження є абсурд як явище у авангардній поезії.

Предметом вивчення є стилістичні та структурно-семантичні мовні одиниці творення абсурду в британській авангардній поезії.

Теоретичне значення роботи виявляється в тому, що термін «абсурд» розглянуто з точки зору мови. Вміння виявляти та розрізняти помилки як аномалію від абсурду як наповнену сенсом одиницю, здатність виявляти порушення логіки в тексті може допомогти у більш глибокій інтерпретації тексту.

Практичне значення дослідження полягає у можливості використання матеріалів у викладанні таких дисциплін як «Лексикологія англійської мови», «Лінгвістичний аналіз художньої літератури», «Інтерпретація художніх творів», «Стилістика англійської мови».

Наукова новизна. У даній роботі абсурд розглядається як мовне явище. Також розглядаються дефініції абсурду з точки зору філософії, логіки, психології, літературознавства. Досліджено взаємозв’язок абсурду з сенсом та нонсенсом. Дано визначення характеристик абсурду в мові, які пов’язані з задумом автора та сприяють розумінню тексту читачем.

Методи дослідження. Для аналізу семантики абсурду в британській поезії використано загальнонаукові методи, серед них порівняння словосполучень у тексті; контент-аналіз дозволяє виділити абсурдні вирази у текстових фрагментах; інтерпретаційний аналіз дозволяє виявити аномальні словосполучення та їх значення у контексті.

Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновку та списку використаної літератури.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

Кількість думок щодо визначення поняття "абсурд" та протиставлення цього явища поняттю "сенс" нашою хувають нас на думку, що як мовна субстанція, це явище ще не достатньо вивчене лінгвістикою, але саме це гарантує подальші актуальність та інтерес до цієї теми. Ми погоджуємось, що зв'язок абсурду зі змістом очевидний, проте їх стосунки не можна розглядати виключно як протилежні: абсурдна субстанція може стати одиницею, яка створює сенс. Така незвичайна конструкція може тлумачитись реципієнтом як складова прихованого змісту в певному художньому тексті або як його можлива складова, яка сприймається як щось інтертекстуальне, що включене в контекст тексту.

Зростання інтересу до явища абсурду завжди відбувалося в періоди, коли соціум був на межі культурно-історичних переломів, де принципово різні життєві доміанти суперечать системі цінностей. В Англії цей період починає активно розвиватись у Вікторіанську епоху. Найвідомішими представниками тієї епохи, як ми вже зазначили, були Л. Керрол та Е. Лір, які по праву вважаються тими, хто фактично вистраждали абсурд, адже тогочасне суспільство було не готове до такого явища в літературі. Сьогодні «абсурд» має набагато більше послідовників в різних країнах, але постає питання перекладу та інтерпретації подібних абсурдних виразів.

Проблема перекладу подібних нелогічних словосполучень зі збереженням сенсу сьогодні є однією з найактуальніших проблем. Труднощі можуть виникати саме через передачу семантичних та морфологічних особливостей. Причиною виникнення даної проблеми є те, що деякі алогічні конструкції складно перекласти іншою мовою, зберігаючи вкладений автором сенс. Наприклад, якщо оригінальний текст містить елементи авторської інтенції, незрозумілої для носія мови перекладу, то перекладач при інтерпретації твору своєю мовою може осмислити і "переказати" лише загальний зміст, при цьому питання, як при перекладі не втратити "авторський" сенс - залишається.

У даному дослідженні ми виявили, що до способів перекладу абсурду зі збереженням сенсу, належать:

- калькування. Цей прийом допомагає перекладати авторські словосполучення, зберігаючи комічний ефект абсурду.
- компенсація представляє собою гру слів при перекладі, але в результаті комічний ефект абсурду теж зберігається.

Ми вважаємо, що подальші наукові дослідження даного феномену мови лежить у більш глибокому аналізі різних засобів створення та інтерпретації абсурду у художньому тексті.

SUMMARY

SEMANTICS OF THE ABSURD IN BRITISH AVANT – GARDE POETRY (BASED ON ATTRIBUTIVE CONSTRUCTIONS)

The diploma work is devoted to the study of the theoretical foundations of the creation of semantic mechanisms of the absurd in British poetry.

Creating meaning in the literature of the absurd has long been one of the most pressing issues in the world of linguistics. The problem connected with the elements of absurd in poetry and prose is the preservation of the absurd while translating into another language. The study identifies the theoretical foundations of the creation of the absurd and identifies the best ways of translation for these constructions.

The experimental part presents the results of the study of the absurd and methods of its preservation in translation. The poems of the British avant-garde poet David Gascoyne were used for work in the English language and literature classes. In the course of the methodological experiment, it was proved that the tasks developed on this material and offered to the student improved the lexical skills of high school students.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Аллен, У. Э.А. По. / Аллен У. – М.: Молодая гвардія, 1987. 336 с.
2. Апресян Ю.Д. Языковая аномалия и логическое противоречие. Логический анализ языка: Проблемы интенциональных и прагматических контекстов. – М.: Наука, 1989. С. 34–58.
3. Арнольд, И.В. Стилистика. Современный английский язык : Учебник для вузов / И.В Арнольд; науч. ред. П.Е. Бухаркин. – 4-е изд., исп. и доп. – М.: Флинта: Наука, 2002. 384 с.
4. Арутюнова Н. Д. Функциональные типы языковой метафоры. Н. Д. Арутюнова. *Известия АН СССР, Сер.лит-ры и яз.*1978. – Т. 37. – №4. С. 333–344.
5. Бенвенист Э. Категории мысли и категории языка. Э. Бенвенист. Общая лингвистика (под ред. Ю.С. Степанова). – М., 1974. С. 104–114.
6. Березовская Л.Г. Словообразовательные и синтаксические конструкции с однокорневым определительным компонентом в немецком языке : дис.... канд. филол. наук . Л.Г. Березовская. Пятигорск, 2005. 171 с.
7. Буренина О. Что такое абсурд, или по следам Мартина Эсслина. Абсурд и вокруг: сб. статей .отв. ред. О. Буренина. М.: *Языки славянской культуры*, 2014, С. 7–72.
8. Бюргер П. Теория авангарда. – М.: V–A–C press, 2014. 200 с.
9. Всемирная энциклопедия: Философия XX век / Главн. науч. ред. А.А.Грицанов. – М.: АСТ, МН.: Харвест, Современный литератор, 2002. 976 с.
- 10.Гарднер, Г.Д. Содержательность литературных форм. Теория литературы. Основные проблемы в историческом освящении. Роды и жанры литературы. М.: Наука, 2014. С. 17–36.
- 11.Делёз Ж. Логика смысла. – М. : Издательский центр “Академия”, 1995. 300 с.
- 12.Демурова Н. М. Льюис Кэрролл. Очерк жизни и творчества. – М.:, 1979. 200 с.

13. Доценко Е. Г. Абсурд как проявление театральной условности. *Известия Уральского государственного университета*. Екатеринбург, 2004. № 33. С. 97–112.
14. Дьячкова Н.А. Включенный предикат как обязательный компонент семантической модели предложения . Н.А. Дьячкова. *Известия Уральского государственного университета*. 2002. № 24. С. 238-245.
15. Иванова И.П., Бурлакова В.В., Почепцов Г.Г. Теоретическая грамматика современного английского языка: учебник : М.: Высш. школ. Москва, 1981. 285 с.
16. Ивин А., Никифорович А. Словарь по логике. Москва: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2000. 384 с.
17. Исакова, М.Л. “Нонсенс”, “абсурд”, “бессмыслица” как философско-эстетические концепты и термины поэтики <http://www.rusnauka.com/TIP/All/Filology/18.html> (Дата звернення: 21.11.2021).
18. Камю А. Миф о Сизифе. Эссе об абсурде. Сумерки богов. М.: Политиздат. 2000. С. 222 – 318.
19. Карасик, В. И. Языковой круг: личность, концепты, дискурс. Волгоград : Перемена, 2002. 477 с.
20. Карнап Р. Преодоление метафизики логическим анализом языка. Аналитическая философия : Становление и развитие (антология). Москва : Дом интеллектуальной книги. 1998. С. 69–90.
21. Ключев, Е. Теория литературы абсурда. Е. Ключев. – М.: УРАО, 2000. 104 с.
22. Кобозева И.М. Прагмасемантическая аномальность высказывания и семантика модальных частиц .Логический анализ языка: Противоречивость и аномальность текста. - М.: Наука. 1990. С.194–203.
23. Кравец А. Теория смысла Ж. Делеза: прои contra. *Логос*. 2005. № 4(49). С. 211 – 241.

- 24.Кравченко О. В. Лингвистический абсурд: динамика смысла в дискурсе. О. В. Кравченко. *ВЕСТНИК ВолГУ. Серия 2. Языкознание*. Волгоград, 2008. С. 58– 64.
- 25.Кравченко О. В. Семиотика абсурда. О. В. Кравченко. Вопросы теории языка и методики преподавания иностранных языков. Сб.трудов Международной научной конференции. Таганрог: *ТГПИ*, 2007. С. 107– 114
- 26.Левит С. Культурология. XX век. Энциклопедия. Санкт-Петербург : СПб.: Университетская книга, 2001. 200с.
- 27.Лотман, Ю.М. Структура художественного текста. Об искусстве. Ю.М. Лотман. – СПб.: «Искусство - СПб». 2008. С. 14 –285.
- 28.Новикова В. Ю. Смысл нонсенса и его метаязык. В. Ю. Новикова. Теоретическая и прикладная семантика. *Парадигматика и синтагматика языковых единиц*. Краснодар, 2000. – С. 92– 96.
- 29.Огурцов, А.П. Абсурд .Новая философская энциклопедия: в 4 т. – М., Т.1. А-Д. 2000. С. 21–24.
- 30.Ожегов, С.И. Словарь русского языка : 70 000 слов . С.И. Ожегов / ред. Н.Ю. Шведова. 22-е изд., стер. – М. : Рус. яз., 2010. 923 с.
- 31.Пекарская И.В. Конструкции синтаксической контаминации как экспрессивное средство современного русского языка (на материале художественных и публицистических текстов): автореф. дис.... канд. филол. наук : И.В. Пекарская. Красноярск, 1995. 16 с.
- 32.Ризаханова З.З. Сопоставительное исследование частеречных признаков прилагательного в английском и лезгинском языках: дис.... канд. филол. наук : З.З. Ризаханова. Махачкала, 2005. 172 с.
- 33.Серебрякова С. Г. Функционально стилистические особенности прозы Р. Даля: ... к.филол.и СПб., 2007. 205с.
- 34.Токарев Д.В. Существует ли литература абсурда?. *Русская литература*. 1999. №4. С. 26 – 54.
- 35.Трифонов А. Г. Абсурд Культурология. XX век. Энциклопедия. СПб.: Университетская книга, 2002. 450с.

- 36.Хлевава Ю.А. Особенности употребления конститuentов поля атрибутивности в художественных и научных текстах URL: <http://www.amursu.ru/vestnik73>
- 37.Хомский Н. Язык и мышление. – М.: МГУ, 1972. 126 с.
- 38.Хофман В. Основы современного искусства. Введение в его символические формы. СПб.: Академический проект, 2004. 560 с.
- 39.Шаламов, В. Поэтическая интонация.- М.:Голос, 2017. 185 с.
- 40.Absurd . Oxford Dictionary of English Etymology. Ed. by C. T. Onions. Oxford, 2000. 500 с.
- 41.Edward Lear. Complete Nonsense. Edward Lear. – Heartfordshire: Wordsworth Editions Limited, 2004. 272 p
- 42.Esslin M. The Theatre of the Absurd. M. Esslin. – N.Y. : Overlook Press, 1961.
- 43.Hillaire Bellock. Rebecca who slammed doors for fun and perished miserably URL: <https://www.poetry4kids.com/classics/rebecca/>
(Last accessed: 27.11.2021).
- 44.Milligan Spike. A Children’s Treasury of Milligan / Spike Milligan. – L. : Spike Milligan Productions Ltd, 2009. 208 p.
- 45.Oxford Dictionary and Thesaurus
URL:<https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/thesaurus>
(Last accessed: 26.11.2021).
- 46.Poggioli R. The theory of the avant-garde. Cambridge, 1968. 217 p.
- 47.The New Princeton Encyclopedia of Poetry and Poetics
URL: <https://www.jstor.org/stable/j.ctt2tt8jz>
(Last accessed: 26.11.2021).
- 48.Webster's Ninth New Collegiate Dictionary
URL: <https://www.merriam-webster.com/>
(Last accessed: 26.11.2021).